

Označení známek druhem záсылky použilo už Maďarsko v roce 1946, kdy zemi postihla hyperinflace, měna rychle ztrácela hodnotu a ceny a poplatky se měnily prakticky každý den. Také na většině současných švédských známek pro vnitřní styk je uvedeno slovně, zda jsou určeny pro psaní dopravovaná rychleji nebo pomaleji. Nominální hodnota vyjádřená číslem úplně chybí.

Mezi neobvyklé můžeme jistě počítat uvedení nominální hodnoty **římskými číslicemi** u známek USA ke světové výstavě v Chicagu z roku 1933.

Nominální hodnotu **ve dvou měnách** najdeme na společných známkách Jugoslávie a Rumunska z roku 1965 k dokončení přehrady na hraniční řece Dunaj. Nominále v britské a francouzské měně je na známkách pacifických ostrovů Nové Hebridy (dnes Vanuatu), které byly pod společnou správou Velké Británie a Francie. V současné době je nominále ve dvojí měně (dinárech a euru) na známkách Srbska a Černé Hory.

V nedávných letech, předcházejících přechodu 12 evropských zemí na společnou měnu euro, vydali ve většině zemí známky s nominální hodnotou ve „staré“ národní měně i v euru. Tyto známky měly jednak připravit lidi na používání nové měny, jednak mohly zůstat dál v platnosti i po přechodu na euro.

Nominální hodnota uvedená římskými číslicemi na známce USA k světové výstavě v Chicagu v roce 1933.

Německá známka s nominále v euru a národní měně.

Přetisky a přitisky

Někdy je potřeba už vydanou poštovní známku upravit a provést na ní nějakou významnou změnu. Nejčastěji se tak děje úředním **přetiskem**, tedy dodatečným tiskem, jehož účelem je změna původní známky na jinou.

Přetisky mění třeba označení vydávajícího **státu** – např. přetisk „POŠTA ČESKOSLOVENSKÁ 1919“ na rakouských známkách nebo přetisky, které po rozbití Československa v roce 1939 měnily československé známky na protektorátní (přetisk „BÖHMEN u. MÄHREN / ČECHY a MORAVA“) a slovenské (přetisk „Slovenský štát 1939“). Pomocí přetisků vznikly také mnohé první známky bývalých kolonií po vyhlášení nezávislosti.

Údajem, měněným často na známkách přetiskem, bývá **nominální hodnota**. Dochází k tomu většinou proto, aby bylo možné vypočítat známky již nepotřebných hodnot při změnách poštovních poplatků (tak byly například změněny hodnoty československých leteckých známek při změně poplatků v roce 1949).

Někdy mění přetisk **druh známky** např. z výplatní na služební (přetisky „SERVICE“ v mnoha anglicky mluvících zemích). Stejným způsobem (přetiskem písmen „O.T.“) vznikly z československých novinových známek v roce 1934 známky pro obchodní tiskopisy. Přetisk „DOPLATIT“ a nová nominální hodnota umožnily vypočítat zásoby předválečných výplatních známek ve funkci doplatních. Známky s přetiskem „SO 1920“ na československých známkách byly určeny pro použití na sporném území východního Slezska, kde se připravovalo lidové hlasování (plebiscit), které mělo rozhodnout o připojení k Československu nebo k Polsku.

Přetisk

je dodatečný tisk na známce, kterým se mění původní funkce známky na jinou (změna názvu státu, nominální hodnoty, druhu poštovní známky apod.).

Přetisk názvu státu „Kyperská republika“ (řecky a turecky) na známce vydané pro Kypr jako britskou kolonii; přetisk SERVICE na známce Pákistánu změnil výplatní známku na služební; přetisk nominální hodnoty byl učen pro francouzský zámořský departement Réunion, kde platila odlišná měna.

Přítisk

je dodatečný tisk na známce, kterým se nemění její původní charakter a hodnota.

Přetisky SO 1920, O. T. a NOVINY na československých meziválečných známkách.

Zvláštní charakter má přetisk **VZOREC** (analogicky SPECIMEN, MUSTER, MUESTRA apod.), který známku znehodnocuje. Známky s tímto přetiskem jsou určeny pro výměnu známek mezi poštami prostřednictvím Světové poštovní unie (UPU) a často také pro novináře, kterým jsou zasílány před dnem vydání. Česká pošta v současnosti znehodnocuje známky k těmto účelům přetištěním jejich rohu šikmou čarou.

Přítisk, na rozdíl od přetisku, nemění charakter ani hodnotu známky. Většinou doplňuje na známku nějakou další informaci. Příkladem jsou přítisky na počest sportovních úspěchů nebo přítisk „Příjezd presidenta Masaryka“ na skautských doručních známkách.

Známka znehodnocená šikmou čarou v rohu.

Přítisky na počest úspěchů našich sportovců.

Předem znehodnocené známky USA, Kanady, Belgie a Monaka.

Předem znehodnocené známky

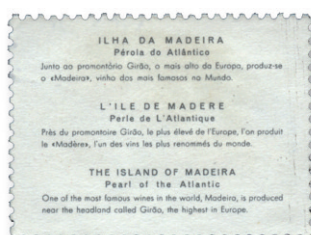
Znehodnocování známek razítkováním je v případě hromadně podávaných zásilek (zejména reklam, nabídek a podobných zásilek) zdlouhavé a pracné, a přitom není podstatné, kdy a kde byla taková zásilka podána k poštovní přepravě. Proto v některých zemích zavedli **předem znehodnocené známky**, které si kupují odesilatelé velkého množství zásilek. Známky jsou už předem znehodnocené otiskem obsahujícím často údaj místa nebo rok. Jako první zavedla tuto novinku Francie už v roce 1893. Předem znehodnocené známky používají (nebo používaly) i další země. Ve Francii a v Monaku vycházejí speciální známky, u nichž je „znehodnocení“ přímo součástí známkového obrazu (bez něj tyto známky neexistují).

Rub známek

UŽ JSME SE ZMÍNILI O TOM, že na rubu známek nemusí být vždy jen lep sloužící k jejich nalepení na zásilku. Na rubu lotyšských známek najdeme části vojenských map nebo připravovaných bankovek (známky byly vzhledem k poválečné nouzi tištěny na makulaturním papíru). Na zadní straně některých svítkových známek jsou natištěna pořadová čísla pro lepší přehled o odběru známek ze svítku.

To ale není všechno. Rubovou stranu známek využily některé pošty k uvedení informací vztahujících se k obrazu na přední straně. Takové informace jsou např. na amerických známkách věnovaných práci zaměstnanců pošty. Také Portugalsko vydalo několik emisí, které mají na rubu ve třech jazycích text vztahující se k námětu známek.

Ve válečných a krizových dobách plnily někdy poštovní známky funkci drobných mincí, kterých byl nedostatek kvůli potřebě kovů pro válečnou výrobu. V Rusku vydali známky na silnějším papíru s textem na zadní straně o tom, že známka nahrazuje minci.

Známka Portugalska s textem na zadní straně a ruská známka nahrazující minci s odpovídající textem na zadní straně.